AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳՆԱՅԻՆ
ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեան 300 Ս. Դ
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ տարի 7, վեցամսեան 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՈՒՐԲԱԹ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932 — 23 — ԳԻՆԸ Է ՄԱՍԸ 2.50 Ս. Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բնել թերթիս տեղեկութիւն հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրներ չեն վերադարձուիր | Թիւ 211 (788)

ՍԻՒՐԻԱՆ ԵՒ ՄԵՆՔ

Թշուառականին մէկը, որ իր իսկական անունը յայտնելու քաջութիւնն իսկ չի ունենար, մի տետրակ է հրատարակել վերջերս — «Սուրիան և Մենք» — որով հայ մամուլը այս օրերս շատ է զբաղուում, պէտքից աւելի շատ։ Ո՞վ է այդ չիմարական գործի հեղինակը, կամ ո՞ւմ կողմից է ներչնչուած նա, ի՞նչ նպատակով է հրապարակ եկած։

Առաջին իսկ պատասխանը, որ գալիս է ընթերցողի գլուխը — Անգորան է. կամ թիւրքի ձեռքով է գրուած, կամ թիւրքական թելադրանքով։ Այսպէս է միշտ, երբ հայ ժողովրդի դէմ նիւթուող դաւ է մէջտեղ գալիս, թիւրքի մատը մէ՛ջը պէտք է լինի։ Եւ միայն ան փորձ կամ միամիտ ընթերցողին կարող են խաբել տետրակի ոճն ու գրութեան ձևը, որի մէջ յայտնի կերպով ճիգ է նկատուում ընթերցողի ուշադրութիւնը ուրիշ կողմ ուղղելու. տետրակում քիչ չեն հակաթիւրք արտայայտութիւններ, անվերապահ համակրանքով յատուկ ընդգծուում է Ֆրանսայի հոգատարութիւնը Սիւրիայում և, առհասարակ, ֆրանսական քաղաքականութեան կատարած բարերար ազդեցութիւնը իսլամ ժողովուրդների վրայ։

Մեզ համար, սակայն, այս պահուս կարևորը ոչ տետրակի ազբիւրն է, ոչ նրա հեղինակի անձը, ոչ էլ նոյն իսկ հետապնդած նպատակը։ Հեղինակը կարող է լինել Անգորայի վարձկան գործակալ, կամ ֆրանսական հոգատարութեան մոլեռանդ երկրպագուներից մէկը, կարող է լինել և ուրիշ մարդ — բոլոր դէպքերուն էլ արդիւնքը հայ ժողովրդի համար նոյնն է՝ զգուում սիւրիացիների մէջ ընդդէմ հայերի։

«Սուրիան և Մենք» տետրակի հեղինակը լրջութիւն ունի խօսելու Հ. Ը. Դաշնակցութեան անունից, որպէս գաշնակցական և այնպիսի գաղափարներ է վերագրում Դաշնակցութեան, որոնք ակնյայտնի կերպով ձգտում են հայ ժողովրդին վարկաբեկել յաչս արաբ ժողովրդի։ Այդ սև ձեռքը գբում է, թէ հայ ազգը նպատակ է դրել արտաքսելու Սիւրիոյ մէջ, որի վրա հայերն ունին պատմական իրաւունքներ։ Այդ նպատակով «Դաշնակ կուսակցութիւնը աշխարհի ամէն կողմը նպաստի կազմակերպութիւններ ստեղծեց։ Բարեգործական Միութիւնը և Պօղոս Նուպար փաշայի մահէն յետոյ, 1930ին անոր տեղը անցնող արդի նախագահը՝ յարգելի միլիոնատէր Գալուստ Կիւլպէնկեանն ալ մեծ ծառայութիւններ մատուցած են։ Ազգերի Դաշնակցութիւնն էլ աչակցել է։ Այդ ամէնը նրա համար, որ հայերը Սիւրիայում հաստատուեն «ոչ թէ հիւրի մը պէս, այլ տան տէրը սնուցանող և հարստացնող տարրի մը պէս» «Լիբանանի մէջ մարոնիներուն և օրթոտոքս յոյներուն հետ մեր կազմելիք խմբակը կարևոր մտահոգութիւն մը կրնայ ըլլալ իսլամ արաբներուն համար»։

Տեղաւորուելով Սիւրիայում, «ամենէն աւելի հաւաքելով Սիւրիոյ հիւսիսակողմը և հին հայ կայսրներու տիրապետած շրջաններուն մէջ», ապաւինելով «մեր մեծ պաշտպան Ֆրանսային», ըստ էութեան, հայերը չեն ուզում գոհանալ միայն բնակութեան, սիւրիական քաղաքացու իրաւունքով, այլև ձգտում են դառնալ ինքնուրոյն քաղաքական գործօն Սիւրիայում։ «Այո՛, յարգելի սուրիացի հայրենակիցներ, եզ կը տեսնենք, որ հայերը ձեր գլխուն վրա ու հարակացնում է տետրակը, ֆրանսացիները ձեր թևը մտնելով՝ ձեզ բարձրացնող երկու ուժերը եղած են... Եթէ կայ միակ ուժ մը, որ Սուրիոյ մէջ պիտի կարենայ դիւրաւ քաղաքակրթել իսլամ արաբները, ատիկա հայը կրնայ ըլլալ»։

Կարիք կա՞յ ասելու, թէ այս միտքերը որքան անհամապատասխան են իրականութեան։ Պէտք կա՞յ գուշակելու, թէ ազգայնական մոլեռանդութեամբ բորբոքած միջավայրում ի՞նչ գրգռում կարող են առաջ բերել հրձիգ-պրովոկատորի ճարպիկ ձեռքով նետած այս սադրանքները։

Բնականաբար, ոչ թէ տետրակի հեղինակի հետ բանավիճելու, այլ իրերի ճշմարիտ կացութիւնը պարզած լինելու համար մենք օգտուում ենք առիթից՝ արտայայտելու համար մեր տեսակէտը խնդրոյ առարկայ հարցի մասին։ Եւ շատ կը փափաքէինք, որ մեր այս խօսքը, որ խօսքն է հայ ժողովրդի մեծամասնութեան կամքի թարգմանող հանդիսացող կուսակցութեան, հասնէր նաեւ արաբ ժողովրդի ներկայացուցիչների եւ յատկապէս սիւրիական հայրենասէրների ականջին, որովհետեւ միայն կացութեան յստակ ըմբռնումով ու փոխադարձ հասկացողութեամբ կարելի է փարատել շատ սխալներ և առաջն առնել շատ չարիքների։

Իրո՞ք հայ ժողովուրդը առանձնայատուկ քաղաքական նպատակներ է հետապնդում Սիւրիայում։ Իսկապէ՞ս, հայերը Սիւրիոյ հոգատարութեան չատագովներ են հակառակ սիւրիական ժողովրդի կամքի։ Ճի՞շդ է, որ իսլամ արաբ տարրը քաղաքակրթելու յաւակնութիւններ են տածում Սիւրիայում հիւրընկալութիւն գտած հայ տարաւիրներ զանգուածները։

Այս հարցերի պատասխանը պարզ է և անվիճելի ամէն հայի համար, ինչ քաղաքական դաւանանքի էլ պատկանելիս լինի։ Մեր կեանքին ծանօթ ամէն մէկ անհատ յայտնի է, որ հայ ժողովուրդը ազգովին միայն մէկ հատիկ քաղաքական իդէալ ունի այսօր և այդ՝ Հայաստանի ազատութիւնն է քէմալական ու բոլշեւիկ լծից եւ Անկախ ու Միացեալ Հայաստանի ստեղծումը — Անկախ եւ Միացեալ Հայաստան նախկին Ռուսահայաստանի եւ նախկին Թիւրքահայաստանի (Աբեւելեան վիլայէթների) սահմաններուն։ Քաղաքական այս իդէալը թեւելեան պատմական կամ ազգաբիրական նկատումներով հիմնաւորում է ոչ միայն ներով, այլ եւ մեր ազգի էնթակայական գիտակցութեամբ։ Հայ ժողովրդի ֆիզիքական ուժերը հազիւ բաւական են բուն իսկ Հայաստանի պետական կեանքի ամրապնդման համար։ Այդ փաստը հաստատուած է կեանքի փորձով եւ նուիրագործուած մի-ջազգային ակտերով։ Սեւրի դաշնագիրը, ինչպէս և նախագահ Ուիլսընի իրաւարարութիւնը Հայաստանի ստեղծման խնդրում այդ են հաստատում։ Եւ անցեալի դէպքերն ու դառն հիասթափութիւնները միանգամայն բաւական են, որպէս զի հայ ժողովրդի մէջ այսօր չգտնուի եւ ոչ մէկ մարդ, որ հաւատայ ծովից ծով Հայաստանի հնարաւորութեան եւ արդարացնէ նման ծրագիրը։ Այս ազգային իդէալից դուրս հայ ժողովուրդը քաղաքական նպատակներ չունի և, հետեւաբար, աչք չունի եւ Սիւրիոյ որեւէ մասի մէկ թիզ հողի վրա իսկ։ Հաւատար պնդել նշանակում է խղճմտութիւրել իր անուիթիւնը, կամ հեռապնդել հայ տարրը մըտքէր։

Իսկ ի՞նչ ձգտումներ ունի հապա հայ ժողովուրդը Սիւրիայում, ինչո՞ւ է հեղաւորուած այնտեղ։

Նախ պէտք է հերքել այն սուտ լուրը, թէ կայ ինչ որ ազխատանք արտասահմանի հայութիւնը հաւաքելու Սիւրիայում։ Այդպիսի աշխատանք կամ ծրագիր գոյութիւն ունի միայն հայ ժողովրդի թշնամիների երեւակայութեան մէջ։ Եղածը այն է, որ հակատոդոքսապահական առաւարներում խռնուած գաղթականութիւնը տեղաւորուում է գիւղերի եւ քաղերի մէջ։ Ուրիշ ոչի՛նչ։

Եւ տեղաւորելով գիւղերում ու քաղաքներուն, Սիւրիայում էլ, ինչպէս և Իրաքում, Պարսկաստանում, Եգիպտոսում, Բալկանեան երկիրներում կամ այլուր հայ ժողովուրդը ոչէնոյն քաղաքական նպատակներ չունի և, որպէս քաղաքացի, ծառայում է իր բնակած երկրի ընդհանուր շահերին։ Ինչպէս Սիւրիայում, այնպէս և տարագրութեան ուրիշ վայրերում, հայ ժողովուրդը մնում է ոչ իր կամքով, այլ հարկադրաբար, որովհետեւ Հայաստանի գաւառները փակած են իր առջեւ։ Եւ քաղաքական փոթորիկների ուժով Սիւրիա բերուած հայութիւնը երախտագիտութիւնից զատ ուրիշ զգացմունք չունի դէպի հիւրընկալ արաբ ժողովուրդը, որ մարդկային ազնուութիւնը, քաղաքական յանախոհութիւնն ու հետաքրքրութիւնը ունեցաւ տեղ տալու իր ծոցում դեռ երէկ իրեն բախտակից կեանքի աղետաւոր փոթորիկներից հարուածած, մեծ պետութիւնների ընչաքաղցութեան և եսասիրութեան զոհ դարձած հայկական բեկորներին։ Փոխարէնը հայ ժողովուրդը միայն մէկ հաւատացում ունի — անվերապահ անկեղծութեամբ ու եռանդով նուիրուիլ չինարար աշխատանքի։

Այս փաստով իսկ հերքուում է այն չար վերագրումը, որպէս թէ հայ ժողովուրդը յատուկ վերաբերում ունի դէպի հոգատար ուժերը և ձգտում է դեր կատարել երկրի բնիկ ժողովուրդների և հոգատար պետութեան միջև՝ բռնելով վերջինիս կողմը հակատակ բնիկ ժողովրդի։ Ասում ենք՝ չար, որովհետեւ հայ ժողովուրդը գանգուածօրէն չունի և չի կարող անուցանել այդ կարգի նպատակներ։ Դրսի և ներսի բախտմների մէջ, հայ ժողովուրդը կողմ չէ, երկրի ընդհանուր շահեր չունի ու չի կարող ունենալ։ Բայց եթէ այնուամենայնիւ պատահում են հայեր, որ ծառայում են հոգատար պետութեան մօտ, չէ՞ որ նման տարրեր աւելի մեծ առկոսով կան և երկրի բնիկների մէջ։ Միթէ՞ կարելի է նրանց ընթացքով բացատրել ամբողջ ժողովրդի դիրքը։ Կամ եթէ հայերի մէջ գտնուում են վարձկան կամ գաղափարական մոլեռանդութիւնից արբեցած անհատներ, որոնք չհանգրուանում են համայնավար քարոզչութեան համար, աւելի խոշոր համեմատութեամբ նման անհատներ կան բնիկ ժողովուրդների մօտ, միթէ արդարացի է այդ չնչին թիւ և արհամարհելի ոյժ կազմող անհատներով բնորոշել ամբողջ ժողովուրդը։ Դարերի պատմութիւնը Պարսկաստանում, Եգիպտոսում, Բալկանեան երկրներում անհերքելի փաստերով ապացուցել է, որ հայ զանգուածները որ և քնակած լինին, հաւատարմօրէն աշխատել են այդ երկրների բարեկեցութեան ու յառաջդիմութեան և քաղաքական ու անտեսական բարգաւճման ի նպաստ։ Նոյնն է և այսօրուայ հայ նոր սերզրութեան պարագան Սիւրիայում, Իրաքում և այլուր։

Անհերքելի է նմանապէս հայերին վերագրել ինչ որ բացառիկ առաքելական դեր Սիւրիայում։ Հայ ժողովրդի ուժերն ու կարելիութիւնը չատ են համեստ և հազիւ բաւական սեփական կարիքները գոհացնելու։ Առնուազն ծանծաղելի է «իսլամ արաբները քաղաքակրթելու» և նման երեւակայական յանձնառութիւնների խօսքը։ Մենք որ արաբ ժողովրդը պէտք էլ չունի արտաքին քաղաքակրթիչների։ Այսօր կոյրերին անգամ տեսանելի է ազգային-քաղաքական վերածնութեան այն բուռն թափը, որով բռնած արաբ ժողովրդի բոլոր հաւատացները, մ՛յն գիրմարգկային հզօր հիգը, որով արաբ ժողովուրդները ամրապնդում են իրենց պետական և քաղաքակրթական գոյութեան հիմքերը։ Եթէ քաղաքակրթել, դասեր առնել պէտք է հայերս պէտք է առնենք արաբ ժողովրդից։ Արաբական ժողովուրդների ազգային զարթօնքը, յամառ և յարատև պայքարը Թիւրք բռնապետութեան դէմ և ազատութիւնը Թիւրքական լծից, արաբ գաղերի և տարբեր երկինքների տակ ապրող հատուածների միութեան համար թափած ջանքերը և այսօրուայ պայքարը կատարեալ անկախութեան համար, այն պէ՞ս հարուստ են յուզումնաւից գրագներով, այնքան խրատական են, որ ուենք պէ՛տք է օրինակ առնենք նրանցից, ներշնչուենք ու մեր նոր սերունդները ոգեւորենք այդ օրինակներով։

Մի կողմ թողնենք նկատում հէնց միայն այսօրուայ իրականութիւնը, բաւական է հաւատալու համար ամենքին, որ հայ ժողովուրդը ո՛չ միայն Թշնամի չէ Սիւրիոյ արաբ ժողովրդին, այլ և հազար ու մէկ կենդանի չափերով հետաքրքրուած է, որ այդ ժողովուրդը լինի ազատ և զօրաւոր։ Սիւրիոյ, Իրաքի Պարսկաստանի անկախութեան և հզօրութեան մէջ ե՛ւ այսօր, ե՛ւ վաղը միայն օգուտ կայ հային ու Հայաստանի, եւ այդ է այնպէս վախ ու սարսափ պատճառում ազատութեան ձգտող ժողովուրդի պատմական գերեզմանափոր Թիւրքիային։ Ա՛յդ է որ սարսում է Թիւրքերին ներսի և աններսի բոլոր միջոցներով վարկաբեկել հայ ժողովուրդը յաչս արաբական աչխարհի։ Մենք ուզում ենք հաւատալ, սակայն, որ արաբ ժողովուրդը և, մանաւանդ, նրա լուսամիտ և անչահախնդիր ղեկավարները հեչտութեամբ կը հասկանան նիւթուող դաւերի թաքուն իմաստը և զոհ չեն գնայ Անգորայից բխող հրէշաւոր դաւերով։

Ծ. Խ.— Հ. Ը. Դաշնակցութեան օրկան «Դրօշակ»ի այս խմբագրականը նոյնութեամբ հրատարակեցինք, ցոյց տալու համար թէ՝ «արիւնալի գրոյկ»ին մտերը բացառիկապէս չեն համապատասխաներ Դաշնակցութեան տեսակէտներուն։ Հովանաւորեալ երկիրներու եւ անոնց տեղացի բնակիչներուն հանդէպ մեր ունեցած դիրքն ու հաղորդակցութիւնը տաս որոշ կերպով ցոյց տրուած է այս խմբագրականին մէջ, որով որքան ալ ջանան մեր թշնամիները տեղացիները զգուելու համար մեր դէմ, չպիտի յաջողին։ Այլեւս սիւրիացի ժողովուրդը հասկցած է որ հայերը այս երկիրներուն մէջ հաղորդակցական ոչ մէկ նպատակ կը հետապնդեն, ընդհակառակը կը ջանան պարտաճանաչ հաղորդակցիները դառնալու սիւրիական եւ լիբանանեան հայրենիքին։

«Էլ Ահվալ»ի խմբագրականը զոր կը հրատարակենք հիմ անդին, այս ճշմարտութեան լաւագոյն ապացոյցն է։

Համոզուած ենք որ մեր միւս պատասխանները, մանաւանդ երբ կարդ մը արաբ քերթողներ սկսան մեզ ուղղուած հայհոյանքներ տարածել, մեր ընթերցողներուն ալ պիտի հասկնան այս ճշմարտութիւնը։

ՀԱՅԵՐԷՆ ԳՐՔՈՅԿԻ ՄԸ ՀԱՆԱԾ ԱՂՄՈՒԿԸ ՍԻՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Թիւրքերը Սիւրիացի Արաբները կը գրգռեն Դաղթական Հայերու դէմ

Ինչպէս գրած էինք, Դամասկոսի ազգայնական թերթերէն «Էլ Քապաս» սկսած է ցոյցերով հրատարակել ամբողջական թարգմանութիւնը «Սուրիա եւ Մենք» արիւնոտ գրոյկին, հակառակ գրգռիչ բացատրութիւններ աւելցնելով իր կողմէ։

«Էլ Քապաս»ի այդ հրատարակութեան առթիւ, Գէյրութի ամենատարածուն եւ ազդեցիկ օրաթերթերէն «Էլ Ահվալ», իր 22 դեկտեմբերի թիւին մէջ (երեկ), հետեւեալ խմբագրականը կը հրատարակէ, վերի խորագիրներով։

Թիւրքերը հայերուն հանդէպ հին Թշնամութիւններ կը պահեն։ Մինչեւ ներկայ արիւնոտ դէպքերը փլեցուն է Թիւրք պատմութիւնը։ Այս երկու ժողովուրդներու իրարու հետ ժամագնութիւնը աւելի դժուար դարձած է քան Ա՛ԹԱԹուղի և Ջուրի իրարու մէջ լուծելը։

Թշնամութիւնը ինչպէ՞ս չարժատանայ այս երկու ժողովուրդներու միջեւ, երբ Օսմանեան կայսրութիւնը իր վերջին օրերուն ամենաարիւնալի ոճրագործութիւններ սարքեց հայ ժողովուրդին դէմ և գոնէ աչխարհի բոլոր մասերուն վրայ ցիր ու ցան ըրաւ ի հարկէ հայերը իրենց կրծքերուն առկ պահին կատաղի վրէժ մը։ և այդ յայտնի եղաւ զինադադարէն վերջ, Գերմանիոյ մէջ, Թալեաթ փաշայի դէմ կազմակերպուած ժամադարձով, երբ հայ երիտասարդ Սողոմոն Թէյլէրեան անունէն գնդակ փեսց Թիւրքիոյ մեծ եպարքոսին։ Բացի այդ հայերը մէկիկ մէկիկ ոչնչեցին պատերազմի միջոցին Թիւրքիան դեկավարող պետական պատասխանատու պետերը։

Իսկ Թիւրքերը չի գոհացան հայերու հանդէպ իրենց գործադրած ամբողջի միջոցներով. գաղթականութեամբ, ջարդերով և սպանութիւններով, չի կշտացան զանոնք զրկելով իրենց տուներէն ու տեղերէն, սկսան հալածել և ամէն տեսակ գաղտնութիւններ սարքել ա նոնց դէմ նոյն իսկ անոնց նոր գաղթավայրերուն մէջ, աչխարհի բոլոր մասերուն վրայ։ Թիւրքերը իրենց ակնարկները տեւեւեցին հայերով բնակուած բոլոր երկիրներու վրայ և անոնց տեղացի բնակիչները աչխատեցան գրգռել և թրչամադրել հայերու դէմ։ Այս ուղղութեամբ Թիւրքերու տարած ջանքերը առաջին արդիւնքը յառաջացուցին Հայկական մէջ. 1919 Փետրուարին, Ֆէյսալի Թագաւորութեան օրով անոնք յաջողեցան արիւնոտ ջարդեր ալ ունենան Բեյրութի հայեր խողխողելեցան։ Շրջորհիւ անգլ. ուժերու միջամտութեան կարելի եղաւ այն ատեն մարել այդ կրակը։

Տարիներ անցան հայերու վերջին եղեռնութենէն ի վեր. հայեր ցան ու ցրիւ ինկան բոլոր հորիզոններու տակ։ Լիբանանի և Սիւրիոյ մէջ հաւաքուեցան մաւսորապէս 120,000 հայեր զանազան երկիրներէ և իւրաքանչիւրը անոնցմէ սկսաւ առանձին գործով և արհեստով զբաղիլ։ Եթէ հայերը միակ քաղաքական նպատակ մը կը հետապնդեն մեր երկիրներուն մէջ, ան ալ տեղացի բլլալ և քաղաքացիական իրաւունքները վայելել է. սակայն հայերը երբեք փափաք չունին հայրենիք կամ ՛օճախ ստեղծելու իրենց Թիւրքեսկաւած երկիրներուն մէջ. և այս տեսակէտով հայերը բոլորովին կը տարբերին Իրաքի ասորիներէն և Պաղեստինի հրեաներէն։

Այսօր մեզ այս տողերը գրելու առիթ տուողը վերջերս «Սիւրիա եւ Մենք» անուն հայերէն գրքոյկի մը հրատարակութիւնն է։ Գրքոյկի բովանդակութիւնը ցոյց կուտայ որ իբր թէ Դաշնակցութեան կողմէ հրատարակուած է ան, Եգիպտոսի մէջ, եւ 10 եգիպտական ոսկեթել ծախուած է։ Գրքոյկին մէջ հայերուն և Սիւրիոյ հանդէպ ունեցած զգացումները ցուցց տալ չենք ուզեր, և ոչ ալ սիւրիացիներու հայերու հանդէպ անուցած զգացումները կուզենք յայտնել, սակայն խելք և սրտաբաւնութիւն ունեցող տեւէ մարդ չի կրնար հաւատալ որ հայ մը իր պատկանած ժողովուրդին հանգիստն ու խաղաղութիւնը վրդովելու քնոյթ ունեցող հրատարակութիւն մը ընելու համարձակութիւնը ունենայ։ Մենք հայերու մեր երկիրներու մէջ ունեցած ներկայ առեւտրական դիրքը եւ արհեստներու մէջ ունեցած յառաջդիմութիւնները երբ կատի առնենք, նկատի առնենք նաև անոնց տեղաւորման ու տուն տեղ ըլլալու աչխատանքները, այն ատեն առանց ասկածելու կրնանք ըսել որ պահուած ձեռք մը, Թիւրքի ձեռքը կայ այս գրքոյկի հրատարակութեան մէջ և ուրիշ Թիւրքի մը ձեռքն ալ կը գործէ գոնէնք ցրուելու համար։

Եւ Թիւրքերու այս աչխատանքներուն պատճառը, հայերու հանդէպ իրենց ունեցած տեւելութիւնն ու Թշնամութիւնն է։

ՇԱՐԼՕՔ - ՀՕԼՄՍ

Երէկ գիշեր, Խաւրոն Ջրխորալի մէջ, ոտն բազմութեան մը ներկայութեան, յայտնի դերասան Գ. Մարուքեանի դեկավարութեամբ ներկայացուեցաւ Շարլօք — Հօլմսը, անմոխրքնաց յաջողութեամբ։

Գր. Մարուքեան, որ ներկայացման գլխաւոր դերակատարն էր, իւրաքանչիւր անգամ դերում ծափեր խլեց ներկայ հասարակութենէն եւ արժանացաւ բոլորի հիացմունքին։ Գազօնի ոսոխական Շարլօք-Հօլմսի գերին մէջ իր ցոյց տուած արուեստով կարողութեամբ եւ ճկունութեամբ, դերասան Մարուքեան փաստեց որ իրաւունք ունի դասուելու մեր առաջնակարգ դերասաններու շարքին։ Ան կիսախոհ ու կը տիրէ բեմին եւ բեմի հասարակութեան։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

Ջ. ԿՈՒՏՈՒԻԼ *(Good-wile)*

Մեծ պատիւ մը և բարեբախտութիւն մըն է մեզ համար որ մեր լեզուն հնդեւրոպական լեզուներու ընտանիքին կը պատկանի, և գրական լեզուներու ընտանիքին մէջ էն ճոխ լեզուներէն մին է, օժտուած չատ մը լեզուական առաւելութիւններով։ Բայց և այնպէս ուրիշ լեզուներու նման՝ մեր լեզուն ևս դեռ չէ զարգացած գիտական ճիւղի մէջ— պակաս մը որ դժբաղդաբար չատ ակնյայտ է։ Անդուլա ասոր համար մենք մէկէ աւելի լուրջ պատճառներ ունինք, և մեր յառաջդիմութիւնը այս ճիւղին մէջ կրնանք աւելի քաղաքական եւ նիւթական պատճառներու վերագրել որոնք խոչընդոտ հանդիսացեր են մեր յառաջդիմութեան, քան մեր առեղծագործելու անկարողութեան։

Այժմ գիտութեան իւրաքանչիւր ճիւղ առեղծած է իրեն համար յատկացուցած բառաշերտ մը կամ աւելի ճիշդը լեզուն։ Գիտութեան լեզուն միջազգային է, և որևէ ազգ կամ հասկնայ կրնայ կիրարկել զայն իր լեզուին եթէ ուզէ այսպէս ընել. Այս ո՛չ ազգայնացուցչ է, և՛չ ալ ազգային պատուի նուաստացուցիչ։ Այսօր Անգլերէնի և Ֆրանսերէնի պէս հանրածանօթ լեզուներ, ոչ թէ գիտական, այլ հազարաւոր պարզ բառեր իւրացուցած են իրարմէ եւ ուրիշ լեզուներէն։ Այս գրութիւնը նոյնն է ուրիշ լեզուներու հետ։

Մենք հայերս բացառութիւն չենք կազմեր։ Ճաճախ անտեղիօրէն խճողած ենք մեր լեզուն այնպիսի բառերով իւրացնելու այնպիսի ձեւակերպութիւն ներով որոնք իրենց սերկութիւնով յաճախ այլանդակութեան կը յանգին։ Ամէն ընթացք իր չափը և սահմանը ունի, և երբ անոնք անցնուին՝ արդիւնքը կ'ըլլայ աւելի պզտիկ քան սկիզբը։ Ամեն կիրարկուած բառ պէտք է ժամքրուի, զատի, եւ կարելի եղածին չափ հայկականացուի եւ յետոյ ներմուծուի մեր լեզուին։ Այ չուշ նոր բառերու առեղծագործութիւնը քաջալերելի է, յեւ անուղղակի թարգմանութիւններ ևս անընդունելի են։ Հակառակ պարագային չատ ինքնութեամբ իւրացնել խոհեմութիւն է։ Այսպէս անուղղակի կերպով թարգմանած ենք ընծծովեալ, անբել հեռագիր եւն. բառերը։ Բայց եւ սակայն առած ենք ուրիշ բառեր ալ առանց թարգմանելոր կամ լեզուական փոփոխութեան ենթարկելու։ Ասոնցմէ են ճեճըլմէճ, ռաճիօ, օմնիպուս, եւն. բառերը։

Ինչպէս վերը ըսուեցաւ, հիմա ամէն գիտութիւն իրեն յատուկ լեզուն ունի։ Առաւաւորը վաղուց ճանչցուած է իբր գիտութիւն մը եւ այժմ ունի իրեն յատնաւոր բառաշերտը, ինչպէս գիտութեանց, նոյնպէս առաւաւորի մէջ ևենք փարախներով հեռու ենք եւրոպական զարգացած ազգերէն։ Եւ քանի որ միջոցներ չունինք մեր մասնաւոր առեւտրական գիտութիւնը առեղծելու՝ գոնէ լուրջ կերպով իւրացնենք ինչ որ ուրիշներ վաղուց գտեր են, եւ այսպէսով միանանք յառաջդէմ ազգերու կարաւանին որմէ դժբաղդաբար չատ հեռու կը գտնուինք ամենուին։

Օատր առևտրական բառերու չարքին մեր ամենաառաջ հասկնալիք և իւրացնելիք բառ կուտուիլը պէտք է ըլլայ։ Ասի անգլիերէն բառդ բուն ձեն է որ ինքնին կ'զգուեցած է երկու ուրոյն նշանակութիւն ունեցող բաներէ։ Այսպէս ասոնցմէ առաջինը «կուտա» (ընէ)որ կը նշանակէ բարի. եւ երկրորդը «ուիլ» (ր) որ կը նշանակէ կամք։ Ուստի այս երկուքին միացումէ կուտայ կուտուիլ բառը որ մենք կ'անուանենք բարեացակամութիւն։ Բայց առուտրի մէջ այն բառին իմաստը այս չէ։ կուտուիլ նշանակութիւնը, ինչպէս քիչ յետոյ պիտի տեսնենք, աւելի խորունկ եւ թափանցիկ։ Ու մենք առեւտրական լեզուի մը առեղծելու ջանքի մէջ աւելցնենք այս բառը մեր ճգնաժամերին իր մայրենի հնչուածքով։ Զնայած որ անգլերէնի մէջ անիկա կը գրուի երկու բառերու մէջ գծիկով մը, մենք զանիկա գրենք իբր մէկ բառ աւելի լայն նշանակութիւն մը տալով իր իմաստին մեր լեզուին մէջ։

Ի՞նչ կը նշանակէ կուտուիլ անգլիական առևտրական լեզուին մէջ։ Ի՞նչ կը տեսնենք։ մեզ անոր գրական բառի իմաստը չէ որ կը հետաքրքրէ այլ առևտրական։ Աւելի դիւրըմբռնելի համար՝ օրինակով մը խոսինք։

Փորձով գիտենք որ երբ գաւ մը առեղ մը կամ որեւէ երկաքի կարմ մը ժամեցուի մագնիսին՝ այս վերջինը զանկն ինքնաբերաբար իրեն կը քաշէ։ Ըստ գիտութեան այս քաշողական յատկութիւնը կը վերագրուի ելեկտրական ինքնայատուկ զօրութեան մը որուն պէտք է ներարկել հասարակ երկաթին եթէ կ'ուզենք անիկա մագնիսացնել։ Գիտնականներ մեզի կ'ըսեն նաև թէ այս զօրութիւնը կ'արագորուի մագնիսական գրաւելով փոքրիկ տարածութիւն մը մագնիսին երկու բեւեռներուն չուրջ։ Այս տարածութիւնը գիտական լեզուով կը կոչուի մագնիսական ազդավայր։ Որեւէ երկաթի կամ պողպատի կարը որ այս ազդավայրին ամենամօտիկին ներս կը գանուի, ինքնաբերաբար կը վազ բեւեռներէն ամենամօտիկին։ Այս զօրութիւնը անտեսանելի է և անոր գոյութիւնը չենք կրնար իմալ մեր զգայարանքներուն միջոցաւ։ Նոյնպէս անհնիկա թափանցելու յատկութիւնը ունի եւ կրնայ գիւրաւ անցնիլ ապակիէն, քարէն կամ խուանքարտէն։

Ինչ մեծ նմանութիւն մագնիսին և իր քաշելու զօրութեան և առևտրական կուտուիլին միջև։ Լոկ դերական տարներն են որ կը փոխուին, իսկ իրենց դերը բոլորովին նոյնը կը մնայ։ Տեսնենք թէ ինչպէս?

Վերոյիշեալ օրինակին համեմատ, առանց վարանելու կրնանք առևտրական, նմանցնել պարզ եւ հասարակ երկաթի մը և կուտուիլը այն զօրութեան որ ելկ-քը կը մագնիսացնէ։

(Շար.) Ս. ՎԱՐԴ.

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Մեր այն բաժանորդները, որոնց ցարդ չեն փակած իրենց հաշիւները, Նոր Տարիէն առաջ պէտք է կարգադրեն, այլապէս պիտի ստիպուինք անհանոյ կարգադրութիւններ ընելու։ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ «ԱԶԴԱԿ»ի

Մի՛ մոռնաք, յարաչիկայ նիւակի, կէս օրէ առաջ, Թատրոն Քրիսթալի մէջ պիտի տօնուի Սրբ. Նշան Վարժարանի Տասնամեակը։

ձեսած, մեկենցաս շատ գոհ ապատրուքեան ներեցու, փափաքելով որ Գ. Մատրեան յաճախակի առիթ տայ իրենց վայելելու նման ներկայացուցիչներ։

Սանրամասնութիւնները կը գտնեք վերջը։

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ

Մեզ համար այլևս սովորութիւն է դարձեր յաղթութիւնները ծափահարել, իսկ պարտութիւններու վրայէն անցնիլ լուռ։

Այս չիտակ չէ սակայն։ Այո՛, յաղթելը լաւ բան է, և ծափահարելի, ուանոր ձգտիլն ալ բարձր առաքինութիւն մըն է, սակայն պարտութիւնը ևս առնելու քննել անոր պատճառները, և ուղղել մեզ այդ հանգրուանին հասցնող սխալները, աւելի մեծ առաքինութիւն պիտի ըլլայ ըստ իս։

Ուրեմն նախ չմշտնանք յայտարարելու որ այսինչ տեղ, այս ինչ պարտութիւնը կրած ենք, իսկ այն ինչ տեղ ալ, այն ինչ յաղթանակը տարած։

Ու եթէ ուզենք այս բառածները առնել բացի փութ-պոլի խաղերէն, առնասարակ նայն իսկ Ազգ-ին աւելի կարեւոր հարցերու համար ևս։

* * *

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Ա. խումբը կիրակի որ պարտուեցաւ D. P. H.էն։

Դժուար բան է պարտութեան մասին մը դրելը և գուցէ, — այս առթիւ կսէ, — այս բանը լռնամէ զատ ուրիշ չընես։

Ի՞նչ է չարժառիթները այս պարտութեան։

Ա. և գլխաւորը — իմ կարծիքով — դատաւորի վրան բաց կոչնակցութիւն ընել։ Խաղացողները պարտին նկատի առնել դատաւորի անձնաւորութեան հարցը, և փորձառեալը կրկին չփորձեն։ Կիրակի օրուայ դատաւորը քանի մը անգամ ուրիշ առիթներով, պաշտօնական եղած մէկն էր, ուստի պէտք չէր ընդունիլ այդ։

Բ — Դիտուած է — և թերևս քիչ մըն ալ զգալի կ'արագիր է — որ կէս կորսնցնելով կը բարոյալքուինք, և երբեմն ալ քիչ մը կը ջլապնտինք։ Այս երկուքն ալ աւելորդ և վնասակար բաներ են, խաղի ճակատագիրը ի նպաստ մեզի դարձնելու տեսակէտէն։

Գ.— Մրցուդ խումբը ինչ կազմով պիտի ճակատի մեր դէմ, գիտնալ պէտք է, ու կարելին ընել որ դուրսէն խաղացողներ ժողուելով իրենց անուան տակ չդրգռին մեր հետ։

Այսպիսի չսպասուած կաղմերով հանդիպումներ խումբերն իսկ կարելի է յանկարծակիի բերել ու պարտութեան մատնել զանոնք։

Վերջի մրցուդը այս մասնաւորած երեք թերութիւններն ալ իրար բերաւ։

Դատաւորը անտանելիօրէն կողմնակցութիւն բրաւ։

D. P. H.ի դուրսէն չորս-հինգ լաւագոյն խաղացողներ էր բերեր, բան մը որ պէտք չէր ընդունիլ, բայց մանաւանդ իրենք գտակցելով պէտք չէր ընէին այդ։

Անուշա, պիտի առարկողներ ըլլան որ, եղած մրցուդը բարեկամական էր, ոչ թէ մխոյեանական։ Այո՛, բայց առանք ալ պէտք է գիտնան որ խումբին անուններ քիչ թէ շատ կը վարկաբեկուի ան պարտութեամբ, ըլլա՛յ բարեկամական, ըլլայ մխոյեանական։

Ուրեմն Հ. Մ. Ը. Մ.ը կարտուեցաւ։

ԿՈՉ

Հայրենակիցներ,

Տօնական օրերու առթիւ Ս. Նշան Ազգ. վարժարանի Հոգաբարձութիւնը կը դիմէ ձեր ազգասիրական ու գոհաբերութեան ոգիին եւ թախանձագին կը խնդրէ Ձեզմէ, որ դպրոցի այս տարուան անձուկ վիճակը նկատի ունենալով վեհանձնութիւնը ունենաք տօնական այցելութեանց առթիւ Ձեր ծախերէ նուագեցնել եւ այդ չափակցել Ազգ. Վարժարանի, այսպիսով սաստած պիտի ըլլաք վարժարանի մը, որ այսօր Պէյրութի մէջ իր տասնամեակը բոլորող ծիպար ճախակրթարան մըն է։ Ներու պահող հայ մանկտին այլասերման եւ հայ ոգիէ ուծացման վտանգէն եւ ճախանձախնդիր հայ լեզուի սրբութեան։

Հայրենակիցներ, տուէք ձեր լումաները աներկբայ, անոնք կը գործածուին 40է աւելի որբ եւ աղքատ աշակերտներու դասեթարակութեան եւ անոնցմէ շատերու կես օրուան ճաշին իսկ։

Մենք ուրիշ նեցուկ չունինք, ո՛չ եկամուտ, ոչ ևպատս ոեւէ բարեգործական հնկերութենէ, դուէ եւ ձեր զգացումներն մեր ամենամեծ նեցուկը, այլապէս անցեալ օրթանեն չոբակաս ամիս անվճար մնացողհայ զոհուող կրթական մրցակներ այս տարի կարգ մը ևպատսեներու նուագման հետեւանքով 6 ամիս իսկ անվճար մնալու վախին ենթարկուած են։

Ուրեմն կրկին կը խնդրենք, կրճատեցէք Ձեր ծախերը. մի տ ք ձեր այցելուներուն ոչ լիկոր, ոչ շուար, տուէք այդ վարժարանին փոխան այցելութեան։

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

D. P. H.էն, այո՛, և ո՛չ։

Այո՛, անոր համար որ, պարտուեցաւ Ո՛չ, անոր համար որ բուն D.P.H.ի կազմը չէր մրցուդը։

Դովելի էր Հ. Մ. Ը. Մ.ի տղոց ցոյց առած հնազանդ ոգին։ Անոնք ամէն ճիգ թափեցին աւելորդ առարկութիւններէ խուսափելու համար։ Եւ ի՞նչ է օգուտը այդ առարկութիւններուն եթէ ոչ աւելորդ ջղայնութիւն, որը երբեմն այնքան ծայրայեղութիւններու կը տանի անհատները, որ կուտով վերջ կը գտնէ միայն։

Շնորհաւորելի են Հ. Մ. Ը. Մ.ի ազգը այդ տեսակէտէն, որ իսկական ազնիւ մարդիկի վայել կեցուածք ցոյց կուտան ամէն տեղ և ամէն առթիւ։

Ուրեմն երեք թելագրութիւն։

Ա.— Ճանչնալ դատաւորը։

Բ.— Խումբին կազմը ճանչնալ։

Գ.— Գաղարիւն բլլալ պարտութեան ժամանակ։

ՄՄՐՋԱՍԷՐ

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԽՈՍՐՈՎ ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ

(ՏՕՔԹ. ԻՐԱՒԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ)

Rue Allenby Khan Nessouli

ժամը 9—12 եւ 3—6

Հեռաձայն 1.28 Beyrouth

ՏԵՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԲԻՒ ԷԼ ՄԹՐԱՆ

ԱԼԷՆՊԻ ԵՒ ՀՕՇ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Մեր Յաճախորդներուն: Նպաստակի կերպասներ, ծիւպիւերներ եւ գոճազան իրեղէններ հասած են։

Մեզի ի դիմողներուն: Մէկ անգամ միայն փորձեցէք գոհունակութեամբ պիտի մեկնիք։

Մեզ չճանչցողներուն: Ձեր ծանուն համար իսկ մեզ հին ծանօթացէք։

Մեր վաճառատան կից նոր բացած ենք նաեւ բրիգօթաժի եւ ժերսէի ճիւղ մը հոն պիտի գտնէք ամեն սեռի բլովր, ժաքէթ, Ֆուզագ եւն։

Դասակոսի ժանանհիւղ.— Խան Մուրուճի թիւ 23։

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏ ՍԻՐՈՂ ՆԵՐՈՒՆ

Ձէ՞ր ուզեր Նոր Տարուայ առթիւ ունենալ ձեր գեղարուեստական նկարը, որը պիտի բլլայ լաւագոյն նուէրը ձեր հեռաւոր սիրելիներուն եւ բարեկամներուն. Ֆօթօ ՀՐԱԶ գոհացում կուտայ ամենաճարպուճաճակերտուն անգամ եւ իւրաքանչիւր պիտգիճէ նկարին հետ ձրիաբար կը նուիրէ 18—24 ակրանեիսման մը։

Դիմեցէք Ֆօթօ ՀՐԱԶ, Մաարաթ փողոց, Նորակառոյց խորհրդարանի ճենիթին դիմաց, եւ անկասկած գոհ պիտի մնաք։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՇՔԵՂ ՀԱՆԴԷՍ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ Ս. ՆՇԱՆ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԻՆ (1922-1932)

Կը նախագահէ Գէր. Եպիսկ. Արքեպսկ. Կարօեան

Հովանաւորութեամբ՝ վարժարանի Հոգաբարձութեան

Կ. գմանեարպաշ

Ս.Ն.Ա.Վ. ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏԱՑ ԵՐԿՍ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Տեղի կունենայ,

25 Դեկս. 1932 կիրակի կէսօրէ առաջ ժամը ճիշդ 10ին

ԹԱՏՐՈՆ ՔՐԻՍՏԱԼԻ ՄԷՋ

Կ'ըլլան՝

Բանախօսութիւններ, մխիթարներ, արտասանութիւններ, կենդանի պատկերներ, պարեր փոքրիկներու կողմէ, և պզտիկ սրամախօսութիւն մը։

կը նուագէ՝ Ուսանողական խումբը

ղեկավարութեամբ Երաժիշտ Պր. Հ. ՊԷՅՊՈՒՐԵԱՆի

ԿԱՐԳԱԴԻՐ

ԾԱՆՕՆԱԿՈՒՄԲ

ՏՕՔԹ. Ա. Մ. ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՄԻՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԻՆ

Իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած բլլալով Փարիզի մանկանց յատուկ դիւանոցանոցներու մէջ, իր դարմանումը հաստատած է՝

ԺՕՐԺ ԲԻՒՕ փողոց թիւ 61 (Պապ - Իտրիսի մօտ, հանրակառքի գծին վրայ ոսկի Մկրտ գերձակատան վրայի յարկը)։

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ.— Բացի կիրակիէ, կէսօրէ առաջ, ժամը 9—12

» վերջ, » 3—6

Հիւանդաբքի կէսօրէ յետոյ ձրի՝ ադրաճիներու համար։

ՏՕՔԹ. Կ. Մ. ՊԱՂՃԷՃԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՒԺ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺ

Պատիւ ունի յայտարարելու իր յարգ. յաճախորդներուն որ իր դարմանատունը փոխադրած է ժօժ Փիֆօ փողոց Պլեժան Տանայի ճակատին մէջ։ (Ոսկի Մկրտ գերձակատան վրայի յարկը)։

Նոր դարմանատունը օժտուած է հիմնարարութական եւ գիտական նորագոյն գործիքներով

Հիւանդ կրնդունի՝ ԲՇ., ԳՇ., ՆՇ., եւ ուրբաք օրերը

ժամը՝ 8—12 (կ.ա.) 2—6 (կ. վ.)

եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Յ. ԹՕՓՃԵԱՆ

ՁՕՇ ՓՈՂՈՑ, ՀԱՍԱՆ ԳԱՏԻ ՇԷՆՔԸ, ԵՐԿՐՈՐԴ ՃԱՐԿ

ՄՈՒՇՏԱԿ, ՄՈՒՇՏԱԿ

Ա. Սաստած ենք ամեն տեսակի եւրոպական մուտակներ, Բարիզի վերջին նորաձեւութիւններ, անմրցելի ժամն գիներով։ Ուղղակի մեզմէ գնելով ձեր դրամին կեսը խնայած կ'ըլլաք եւ չեք խաբուիր։ Մեր տեսիլի մէջ մշտապես կը պահենք ամենաթանկագին մուտակներէն սկսեալ մինչեւ ամենէն ժամն տեսակները, մասչելի ամէն քսակի։

Բ. Ունինք նաեւ *զպրոցական և գիւղորական ժարմնաժարզի և սթօրի վերաբերեալ ամէն տեսակ առարկաներ* (Ֆութպոլի, քեռնոի, բինկ բօնկի, պօֆսի, սըռամարաի. պասքէթպոլի, յոգայու եւ այլ վերաբերեալ) եւ *ժիլ* տապիկներ։

Գ. Դնեցէք մեր *Թուալէդի օճառ՝ ՄԻՒՈՂԻՎ* ամենէն ժամանց ամենէն դիմացկուն, ամենէն նուռուէար եւ լաւ։

Կերպասեղէնի եւ գոճազան կտորներու մեծ վաճառատուն

Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ

Մուրացան փողոցի վաճառատան հասած են *աեղօտր* համապատասխան կերպասեղէնէ եւ գոճազան կտորներու մեծ մբերք Ֆրանսական, անգլիական, իտալական եւ ամերիկեան առատութիւնով կը գոհացնեն ամենազուարճանաց գնորդները։

Ցարգոյ յաճախորդներ պիտի գտնեն ամենայն ժամանութիւն եւ նոխ տեսակ։

ՖՐԱՆՔ-ՄԱՍՕՆՆԵՐԸ

(ԱԶԱՏ ՈՐՄՆԱԴԻՐՆԵՐԸ)

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻՔ

Նա խնդրանօք դիմել է ինձի՝ ուղարկել իրեն իր սիրուհին, իր չօնը, իր նեգրը և իր ջութակը։ Բայց սկսնդայից (անպարկեշտ վարմունք, գայթակղութիւն) և իրաւացիօրէն երկիւղ կրելով, նրան չդնապատղ մարդիկ կարող են ընդվզել ի տես նրա վարքի, ես նրան ուղարկեցի իրմէ խնդրուած «իրերից վերջին երեքը։ Հէմօրհոյզ ծախոցները ներգործել են ուղեղային կեդրոններուն վրայ։ Երկու օր նա ապրել է այդ ծանր կացութեան մէջ։ Վերջապէս առաջացել է սոսկալի թուլութիւն և չընայած բժշկական օգնութեան, նա հոգին տուած է Աստուծոյ։ Մահից առաջ նա իր մօտ է կանչել Լիւսեբական բահանայ մը։ Որովհետեւ ես երկիւղ կը կրէի թէ գվարդիայի սպաները կարող էին նրան թունաւորել, հրաժան առի դիպչնութիւն կատարելու, որը չէ ցուցաբերած բռնութեան ոչ մի նշան։ Նրա առաջքը եղած է կատարելապէս առողջ. աղիքի բորբոքումը ուղեկցուած կաթուածով (ապօբլեքսիական հարուած), եղած է նրա մահուան իրական պատճառը։ Դիպչնութիւնից երեւցած է, որ նրա սիրտը արտակարգօրէն փոքրիկ և կնճիռուտ էր։

Գնարու Գ.ր Գեաերգօֆից մեկնելէ յետոյ ինձի խոր հուրգ տուին անյապաղ մայրաքաղաք վերադառնալու։ Ես կանխատեսած էի, որ զօրքերը պիտի յուզուին։ Վերադառնալու մասին. զինուորները իրենց կողմէ արտայայտուին քէ՝ այնպիսի անհաղստութիւն ունենալէ յետոյ երեք օր յետոյ ի վիճակի էր լինեն մի՛ յետ դառնալու մտրաքաղաք։ Նրանք պատասխանում են. — «Երեկոյեան ժամը ասին։ Բայց միայն քէ նա մեզի հետ գայ»։

Ես մեկնեցի նրանց հետ միասին, բայց կէս ճամբային կանգ առի իշխան կուրակինի կալուածին մէջ։ Սպաներից մէկը կօչիկներս հանեց։ Ես ննջեցի երկու և կէս ժամ եւ յետոյ յարուցակեցի ճանապարհս։ Եկ սաստիկ ցօղին մէջ ես նորէն հեծայ ձիս վրայ եւ ընդունեց Գրէօգորօֆսկեան գունտի հրամանատարութիւնը։ Իմ առջեւ կերպով գունդը, իմ յետեւից իմ չքախումբը, այն է ձիաւոր Գվարդիան որին անմիջականօրէն կը հետեւէին պատասխան սահմանաւորները, իսկ դրանց հետեւից էլ գվարդիական գունդերը ըստ աւանդութեան եւ երեք բանակային գունդեր։

Ես քաղաք մտայ։ Ամբոխը ողջունեց զիս բարձր բացականչութիւններով։ Ես իսկոյն ուղղուեցի պալատ, ուր ինձի կը սպասէին պալատականները, սինոդը, իմ որդին եւ բոլոր նրանք, ովքեր կապ—յարաբերութիւն ունէին պալատին հետ։ Պատարագ մատուցեց Պատարագից յետոյ մօլէբէնն (կայսեր արեւշատութեան համար կրօնական թափօր)։ Ծարմէ յետոյ ես ընդունեցի շնորհաւորութիւններ։

Ուրբաթ օրուայ առաւօտեան ժամը 6էն մինչև կիրակի կէսօր անցնելով առանց կերակուրի, գրեթէ առանց խմիչքի և անքուն միայն երկօրեան կարողացայ վերջապէս պառկիլ և քնանալ։

Բայց նորէի միայն ննջել, երբ մեզ քապիտան Պատասկը արթնացուց ինձի և ասաց.

— Մեր մարդիկը սաստիկ կերպով զոհ բանել են. գուսարներից մէկը գինով վիճակի մէջ գրգռում է նրանց ճչալով — «ի զէ՞ն եկել են 30 պրուսակներ, որոնք կուզեն մայրիկը առեւանգել»։

Զինուորները զէնք են առնում և վազում պալատ, որ պէտքի ձեր առողջութեան մասին լուր առնեն։ Գրկնում են թէ՝ արդէն 3 ժամ է, ինչ նրանք վատահացնում են, որ խաղաղ կերպով կը ցրուին իրենց տուները, երբ միայն կը հաւատիանան որ ձեզի հետ ոչինչ չէ պատահած։ Նրանք չեն լսում իրենց սպաներուն, նոյնիսկ Օրլովներու յորդորները։

Ես հարկադրուեցայ նորից ելնել և որպէսզի զուր տեղը անհանգիստ չանեմ գումարտակին, որը կրում էր պահակութիւնը, ես բացատրեցի սօլդաթներին թէ՝ ինչու պիտի գնամ պալատից այսպիսի անակնկալ պահուն։

Երկու սպաներու ուղեկցութեամբ ես կառք նստեցի և ուղղուեցի պալատ. ուր գտնուում էին սօլդաթները, որոնց մասին խօսած էր Պատասկը։ Ես նրանց հաւատացուցի, որ զգում եմ ինձի չատ լաւ և խնդրեցի նրանց գնալ քնանալու և ինձի էլ հանգստանալու հնարաւորութիւն տալու, զի ես կը բաղամ միայն առ այն, որ կերպով մը պառկեմ, չեմ քնացած երեք օր չորուսակ։ Ես նաև ցանկութիւն յայտնեցի, որ նրանք չեմ տայու լաւն իրենց սպաներուն։

Նրանք պատասխանեցին ինձի թէ՝ յուզուած են եղել անիծեալ պրուսակներու մասին եղած լուրերէն (Պրուսակներ ասելով հասկանում էին Պետրոս Դ.ի գօլշէյնական գվարդիան) և որ իրենք ամենքն էլ կը մեռնին ինձի համար։ Ես պատասխանեցի նրանց.— «Լաւ, չնորհակալ եմ ձեզանից, բայց գնացէք քնելու»։ Ծապա սօլդաթները մաղթելով ինձի հանգիստ գիշեր և բարի առողջութիւն, խնամքօրէն, ինչպէս գտաներ, ուղղուեցին իրենց տուները։ Հետեւեալ օրը նրանք նեղուեցին խնդրեցին, արտայայտելով իսոր ցաւակցութիւն, որ իրենք զիս արթնացուցած են։

Պէտք կ'լինէր գրելու ամբողջ գիրք մը, որպէսզի հարկ եղածը տրուի բոլոր պարագայներուն։ Օրլովները փայլել են մարքեր վարելու իրենց ճարտարութեամբը։ Հարկ է նիւթել նաեւ նրանց իմաստուն խրատները, նրանց կարգադրիչներ՝ հայտ առնելու բոլոր մանրամասնութիւնները, ինչպէս մեծերը, նոյնպէս և փոքրերը, և այն հեղինակութիւնը զոր նրանք գտել են՝ լինելով չարժման առաջնորդներ։ Նրանք ամենքն էլ օժտուած են մեծագոյ բանականութեամբ և ազնիւ քաջութեամբ։ Նրանք մինչև էնթուզիազմ հայրենասէրներ են և արտակարգ մարքեր մարդիկ։ Նրանք անհատնում են նուիրուած են ինձի եւ ես կարող եմ վստահիլ նրանց պահակամութեան վրայ աւելի, քան իմ եղբայրներուս բոդիկամութեան վրայ։

Օրլովները հին գ են, բայց միայն երեքն էին այստեղ դէպքերուն ժամանակ։

Քապիտան Պատասկը իմ ուշադրութիւնս գրաւած ունի փորձառութեամբ.— բոլորին յայտնի է, նա 12 ժամ այլ ընթացքի մէջ եղած է կալանքի տակ։

(19) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Փոլ Պոնճուրի դահլիճը եւ նախահաշիւին խնդիրը

Բարգաւաճումի նախարար Պ. Շերոն նախ պիտի ձեռնարկէ հաւերային հաշուակալութեան եւ երմտական վարչութեան քարեկարգումի

Փարիզ.— Պ.Փոլ Պոնճուրի դահլիճը ս սաւ զբաղիլ նախահաշիւին խնդրով որ բազմաթիւ տարիներէ ի վեր ուշադրութիւնը գրաւած է բոլոր դահլիճներուն։

Այս խնդիրը երկու որոշ երեւոյթներ ունի.

1.— Ն րին պարտ.

1.— Միջազգային պարտ.

Ելմտական Նորընտիր Նախարար պ. Շերոնի խնայողական կարողութիւնը առակի կարգ անցած է։ Ան արդէն կոչուած է բարգաւաճման նախարար։ Պարագաները այդ ատենէն ի վեր, փոխուած են։ Հիմա ապաշխարհումի ժամանակը. սակայն առանց հրաշք մը սպասելու կարելի է յուսալ որ պ. Շերոն միջոց պիտի գտնայ կարգ դնելու տանը մէջ, առանց տրաքոնական միջոցներու դիմելու։

Պ. Շերոն շատախօս մը չէ։ Միայն գիտնայ, որ ազատարարներ ունի։ Նախարարական յայտարարութիւնը պիտի ծանուցանէ, որպէս առաջին միջոց հանրային հաշուակալութեան եւ երմտական վարչութեան բարենորոգումը։

Անմիջական միջոցներ

Դահլիճը պիտի պահանջէ 300 միլիոն վարկ մը

Փարիզ.— Դահլիճը խորհրդարանի քուէարկութենէն անմիջապէս յետոյ պիտի ներկայացնէ երկու նախագիծ։ Առաջին՝ պիտի պահանջէ 300 միլիոնի վարկ մը ցորենին սակագինը պահելու համար, երկրորդ՝ պիտի ձգտի բարձրացնել պետական գանձին առաստաղը։

Իշխանութիւններու փոխանցումը

Փարիզ.— Իշխանութիւնները փոխանցվէ առաջ պ. Շերոնի պ.պ. Ժերմէն Մարթի եւ Քամատ երկար տեսակցութիւն մը ունեցան նոր նախարարին հետ եւ անոր յայտնեցին պետական գանձին արժէքը որ կը հասնի երեք միլիար 395 միլիոնի։

Նախահաշիւին ճնշումը

Փարիզ.— Խորհրդարանի ելմտական յանձնաժողովի նախագահ պ. Մալվի պիտի ջանայ համոզել իր պաշտօնակիցները որ վերսկսին նախահաշիւի քննութեան որ երկու շաբաթ ուշացաւ վերջին դէպքերու հետեւանքով։

Ի՞նչ կը մտածեն Ուաշինկթընի մէջ

Դեմոկրատներու քուրն ընդդիմութիւնը

Փարիզ.— Հակառակ նախագահ Հուվըրի բարի մտադրութիւններուն, ամերիկեան նախագահին վերջին պատգամագիրը կը յայտնէ դեկտեմբեր ամսուայ առաջին 15 օրերու տրամադրութիւններ։ Ճշդում մը հարկաւոր է։ Նախագահ Հուվըր որո՞ւ հետ կը յանձնարարէ բանակցիլ եւ ի՞նչ հիմերու վրայ։ Հակառակ դեմոկրատներու բուռն ընդդիմութեան, Վաշինկթընի ան ուանութիւնը մտայոլոտ կ'երեւի։

Հալածանքներու պէտք չկայ

Փարիզ.— Ուաշինկթընէ հկող հեռագիր մը կը տեղեկացնէ որ ամերիկեան հանրային կարծիքը, մասնաւորաբար դեմոկրատական շրջանակներուն մէջ, դէմ է պարտքերու յանձնաժողովի մր անունին։ Ան կը նկատէ որ Ֆրանքօ—ամերիկեան տարակարծութիւնը ապէտք է կարգադրուի դիւանագիտական կանոնաւոր ճամբաներով եւ անհարմար կը տեսնէ ժամանակը հալածանքներու մասին մտածելու համար։

Այս պայմաններուն մէջ շատ հետաքրքրական կերեւի որ Պ. Ռուզվելթ չհամակցի նախագահ Հուվըրի հետ։

ՔԱՐԻԽՂԻ ՊԱՅՔԱՐԸ

Անգլօ-պարսկական կառավարութիւնը Ազգ. Դաշնակցութեան խորհուրդին առջեւ

Խնդրին լծնութիւնը կը յանձգուի յունուարի նստաշրջանին

Ժընեւ.— Ազգաժողովի խորհուրդը անգլօ—պարսկական ապահարկութեան քննութիւնը յետաձգեց յաջորիկ նստաշրջանին որ տեղի պիտի ունենայ յունուար 6էն սկսեալ 23։

Բրիտանական յուշագիրը

Ժընեւ.— «Մեծն Բրիտանիա բռնած կերպով կը փափաքի որ անգլօ—պարսկական քարիւղի բնկերութեան հետ առնչութիւն ունեցող տարակարծութիւնը կարգադրուի բարեկամօրէն. արդար համաձայնութեամբ մը կը յայտարարէ այս առթիւ ազգաժողովի խորհուրդին յանձնուած յուշագիրը։

Ծանուցագիրը դիտել կուտայ որ բանակցութիւնները կրնան սկսիլ որքան առեն որ Պարսկաստան մը կարծէ վերջ տալ Մենաշնորհին միակողմանի եղանակով։ Ծանուցագիրը կը թելադրէ խորհուրդին որ անհրաժեշտ միջոցները ձեռք առնէ. 1.— Պահելու սթաթուքօն, 2.—Արգիլելու որ անգլօ—իրաքեան քարիւղի բնկերութեան չհերը չվնասուին մինչեւ որ բանակցութիւնները ուղղի ուղնեն։

Ծանուցագիրը դիտել կուտայ որ Մեծն Բրիտանիա յանձնած է տարակարծութիւնը Ազգաժողովի Խորհուրդին ոչ թէ իր բաժնեհաք մը, այլ կառավարութիւն մը որ կը պաշտպանէ դասը իր հպատակներուն որոնց չհերը վնասուելու վրայ են ուրիշ պետութեան մի կողմէ հակառակ միջազգային իրաւակարգին։

Ծանուցագիրը կը յայտարարէ որ Պարսկաստանի ուղղած դեկտ. 2ի նշգ. ծանուցագիրը կ'արտայայտէ այն գաղափարը որ մենաշնորհի ջնջումը անընդունելի էր եւ կը կազմէր մենաշնորհին բռնագրաւումը։ Այդ ծանուցագրով անգլ.-կառավարութիւնը չատ լրջօրէն կը դիտէր կացութիւնը եւ կը պահանջէր ջնջումի որոշումին անմիջական յետաձգումը։

Ծանուցագիրը կ'աւելցնէ որ կառավարութիւնը Պարսկաստանի արարքը կը նկատէ բռնագրաւումի սիակողմանի գործ մը որ հակառակ է ազգային իրաւունքին։

Պարսկաստան կը պահանջէ տարակարծութեան լծնութեան յետաձգումը

Ժընեւ.— Պարսկական կառավարութիւնը խնդրեց Խորհուրդէն որ ընդմիջուին խորհրդակցութիւնները մինչեւ որ ներկայացուցիչ մը հասնի Թէհրանէն։ Ան կը վստահեցնէ որ ընկերութեան դէմ ոչ մէկ միջոց ձեռք պիտի առնուի մինչեւ որ տարակարծութիւնը չտանայ վերջնական լուծումի։

ՖՈՒԹՊՕԼԻ ՄԵԾ ՄՐՑՈՒՄ

Զ. Ո. Մ.Ի Պէյրութի «Վահագն»ը Դամասի «Տալուրիկ»ի դէմ

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Էշրէֆիէ Նէտիր Սէլիմի մարզադաշտին վրայ

ՔԱՋԱԼԵՐԵՑԷՔ ՀԱՅ ՄԱՐԶԻԿՆԵՐԸ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՔԻՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ ԵՂԱԾ ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հաւասոի ազգիւրէ մր կը տեղեկացնեն թէ կոպասուի Թիւրիոյ օտաւփոյք վաւերացման. ինչհրու օտրջ կայացած Ֆրանսիւթիւրէ համաձայնութիւնը գործադրութեան դրուելու համար։

Մինչեւ այդ սակայն, ահագոգուած անձերը յաւուկ խնգրագրով պէտ է դիմեն Բարձր Գօմիսէրութեան Քպապահական բաժնին, իրենց Թիւրիոյ մէջ ունեցած կալուածական պահանջներու մասին, տեղեկացնեն իրենց ձեռքի տակ եղած փաստաթուղթեր եւ անհրաժեշտ յուսահատութիւնները խնդրեն, որպես զի պատկան վարչութիւնը իր ժամանակին հնարաւորութիւն ունենայ ընթացք տալու եւ պատասխանելու Սիւրիական պահանջատէրերու օտիներ։

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 20Ի ՕՐԸ ՈՉ ՄԷԿ ՄԻՋԱԴԷՊ ՊԱՏՍՊԱՀԵՑԱԻ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ Մ Է Ջ

Ինչպես յուսալ կուտայինք ոսթիկանութեան ձեռ առած միջոցներ, Դեկտեմբեր 20ի օրը, երեքշաբթի ոչ մէկ անհանոյ միջադէպ պատահեցաւ Դամասկոսի մէջ։ Ոչ մէկ խռովութիւն օուկանիներուն մէջ, որ բոլորն ալ բաց էին, եւ ոչ այլ քաղերուն մէջ։

Կասկած. Օմմիաններու մզկիթին մէջ. անցեալ տարուայ ցոյցերու զոհերուն հոգեհանգիստին համար ազօթքներ կատարուեցան ու ճառեր արտասանուեցան փառաւորելու համար «Սիւրիական ազատախութեան այս նոր մարտիրոսները»։

Ժամը 11ն ի վեր, մեծ բազմութիւն մր, բաղկացած մանաւանդ երիտասարդներէ յեցուց մզկիթը։ Մեր Սուհէլ էլ— Աքար եւ Պ. Քամէլ էլ Պունի առաջար կեցին գերեզմանոցներուն ալ այցելութիւն մր որ կատարուեցաւ հանդարտօրէն Թափօր, որուն գլուխը կը գտնուէր ազգայական երեսփոխան Ֆախրի պէյ էլ Պարուտի, մզկիթէն գերեզմանոց երթալու համար անցաւ Պզուրիհ, Մրտհաս փաշա, Պապ Ճապիհ եւ Սրճանիհ օուկաներէն, առանց ոեւէ պատկերի։

Գերեզմաններուն վրայ ճառեր արտասանեցին պ. պ. Ռաշթ Մալուհի Տօքթ. Այխե Համաուհ, ՆուսհԹ Սամրա, Սաեհ էլ Հաֆիւ. Հասան էլ Ամին, Ֆախրի էլ Պարուտի եւ Սոհէյլ էլ Աքար։

Բազմաթիւ ծաղկեպսակներ գեղեցուեցան գերեզմաններուն վրայ։ Աչքի կը զարնէին մանաւանդ ելմտական նախարար ձեմիլ պէյ Մարթիմի եւ արդարութեան նախարար Մազհար փաշա Ռասլանի ծաղկեպսակները։

ՄԵՐ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՔՐԱՆՍԱՑԻ ՀԵՏ

1932 տարուայ առաջին տասը ամիսներուն միջոցին Ֆրանսա հովանաւորեալ երկիրներ արտածած է 119.790 000 Ֆրանսիի ապրանք։ 1931ի նոյն այս ժամանակամիջոցին մէջ Ֆրանսայէն հոս ներածուած ապրանքներու ընդհանուր գումարը կ 131,458,000 Ֆրանսի։

Իսկ այս նոյն երկու տարիներու միջոցին Ֆրանսա հովանաւորեալ երկիրներէն ներածած է 1932ին 24,321,000 Ֆրանսիի ապրանք, 1931ին՝ 36,890 000 Ֆրանսիի։

ՄԱՐՕՆԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ՆԱՄԱԿԸ Պ. ՏԷՊՊԱՍԻՆ

Գեր. Տուհացնա էլ Հահ, Մարօնի Պատրիարք Ամեն. Արիւթի կողմէ այցելութիւն մը տուած է Հանրապետութեան Նախագահ Ն. Վ. Պ. Շարլ Տէպպասին եւ ատոնց ուղղութեան մաղթանքներէն յետոյ, յանձնած է Ն. Վսեմութեան ուղղուած նամակ, որուն մէջ ժամադրութիւն մը կը խնդրուի կարեւոր տեսակցութեան մը համար։

ՊԷՅՐՈՒԹԸ՝ ԱԶԱՏ ՆԱՒԱՀԱՆԳԻՍՏ

Սեպ յաճախ խօսեցանք այս տան կարեւոր տնտեսական հարցին մասին։ Երբ Պարսկաստանի առաջին գործերու նախարար Պէյրութէն անցաւ անց եալներ, նախագ ծր առաջին անգամ պատահական բանակցութիւններու առարկայ դարձաւ։ Միտոց մը յետոյ մեզի յայտարարուեցաւ որ կառավարութիւնը կ'ընդունէր բանակցիլ այս հարցին օուրջ, բայց ուսումնասիրութենէ մը յետոյ։

Այս նպատակով երկու օր առաջ Պէյրութ եկած է պարսկաստանի Պաղտատի դեսպանը, Քասիմ խան Քազիմի, ընկերակցութեամբ պարսկաստանի Այէխանաւրէթի հիւպատոսին։ Երկու պատուիրակները ուսումնասիրեցին Սիւրիոյ ճամբաներ եւ Պէյրութի մէջ նախանձգիտմր հիմնելու կարելիութիւններ։ Տակաւին ոչինչ կարելի գիտնալ տուած որոշումին մասին։ Ըսենք միայն որ ուրիշ նախագիծ մը, որ իբր կայան ունի Հայֆան, նմանապես պիտի ուսումնասիրուի։

ՔԻՐԻԱԿՈՍ ԵՒ ՋՈՒՀԷՐ ԴՐԱՄԱՏԱՆ ՍՆԱՆԿՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Հարցախոյզ պատասխանատու Պ. Տէգնկի իր տեղեկագիրը դրկեց նախնական դատարանին Քիրիակոս եւ Ջուհէր դրամատան սնանկութեան խնդրին մասին։

Սնանկացողները հարցաքննելէ եւ բազմաթիւ վկաներ լսելէ յետոյ Պր. Տէգնկ. ընդունած է որ կեղծ սնանկութիւն հատասուած է։

Դատաւորը մասնատորաբար ծանրացուցած է այն իրողութենէն որ սնանկացողները թիզգնիճին սնանկացած վիճակի մէջ զգալով եւ այս սնանկութեան յայտարարութեան նախօրեակին Ա. մերիկայէն նոր վերադարձող Լիբանանցի գաղթականէ մը ստացած են 10000 օսլարի գումար մը որ բնաւ նմանակած չէ հատուեցուածներուն վրայ։

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ՀԱՆԳՍՏԱՑԱԾ Է

Լիբանանէ հանրապետութեան նախագահ Պ.Շարլ Տէպպաս, որ անհանգիստ ըլլալով օարաքէ մր իվեր դուրս չէր ելլիր իր սենեակէն, երէկ իր պատուոյ տիկնոջ իջուս ու ննջեց բազմաթիւ քպթածրարներ որ օրերէ ի վեր գինէր կը սպասէին։

Ժամը 10ին Պ. Տէպպաս նախագահեց Տնօրէնութեան խորհուրդին որ, ինչպես գիտենք, տեղի չունեցաւ անցեալ օարաքի բացակայութեան համար։

ԶԲՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐ ԿԸ ՍՊԱՍՈՒԻՆ

Ցունական ազգային ընկերութեան պատկանող *Փաթրիս* օոգնեաւով ամսոյս 25ին Պէյրութ կը սպասուին հարիւրի մօտ Ֆրանսացի զբօսաշրջիկներ որ պիտի այցելեն Պաալպէք, Դամասկոս եւ Պաղեստին։

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆԸ

«Լ= Սիրի» կը գրէ.—

Ժամանակ մը իվեր, օնորհիւ Ընհանուր Ապահովութեան եւ ոսթիկանական գործունէութեան, պոլսեցիկ խառնակիչները կը զգուշանային ոեւէ ցոյց կատարելէ։

Բայց հիմա անոնք սկսած են իրենց ախտաստաձը ուղղել դէպի լուսներ, ուր ինկիսենին ապահով կը կարծեն։ Պէտ է ընդունիլ որ հայերը, ցուցած բոլոր գլուխերուն մէջ, կը դիւրացնեն անոնց գործը։

Այսպէս է որ բազմաթիւ բռուցիկներ գտնուեցան Սուգ էլ Ղարպի եւ օրթակեղի մէջ։

Գիւղացիները անմիջապէս այդ բռուցիկները յանձնեցին ժանտարմաներու կայանին։

Քննութիւնը մը բացուած է։

ՎԱՐԻԶՆԵՐՈՒ ՍԷՆՏԻՓԱՆ

Առջի գիշեր վարիչներու Սենեփաճ գումարուեցաւ նախագահութեամբ Գէն. Ռաթայէլ Ապի Ձուաեսի եւ խորհրդակցեցաւ հետեւեալ հարցերուն վրայ.

Բազմաթիւ վարիչներու պահանջքն վրայ, խնդրագիր մը ուղղուեցաւ Հանրապետութեան Նախագահին խնդրելու համար անկ որ մեզմացուին օրչգաւորութեան յանցանքներուն մասին տուած դատապարտութիւնները։ Սենեփաճ կը յայտնէ որ օրհնէր օաս խիստ է երբ պարզ յանցանքի մը համար վարիչ մը կը դատապարտուի մէկ ամսուայ բանտարկութեան եւ յիսուն Սիւրիական ոսկի տուգանքի։

Նաեւ առանձին խնդրագիր մը պրն կուտցաւ կանոնազանցութիւններու համար գանձուած 102 ուկեայ դահեկան տուգանքին համար։ Տիրոյ տագնապր նկատի առնելով Սենեփաճ կը յայտնէ որ բաւական է գանձել 50 դահեկան այս բազմաթիւ դէպքերուն համար, որոնցմէ կարելի չէ խուսափիլ կարգ մը պարագաներու մէջ։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ԿԱԽԱԿԱՅՈՒԱԾ ԹԷՐԹԵՐՈՒ ՏՆՕՐԷՆՆԵՐԸ ԿԸ ԲՈՂՈՔԵՆ

Հետեւեալ հեռագիրները դրկուած են Դամասկոսի կախակայուած թերթերու կողմէ Փարիզի առաջին նախարարութեան, ճգնաժողովին եւ Ազգերու Դասակցութեան քաղաքարարութեան։

«Սահմանադրական Հանրապետութիւնը կը դիմէ բնդդիմադիր կողմի թերթերուն, «Այէճ պաթի, «Ճաքա էլ Արապի եւ «էլ Սուպհի» կախակայումին, հանրային անդորրութիւնը խանգարելու պատրուակով չորս օրականներ, «էլ Մուհիմ» «էլ Մուպհի» «էլ Քապաս» եւ «էլ Շեհապ» կախակաւելէ յետոյ։ Անոնց անհատական կեանքը Սահմանադրութեան տեղը կը բռնէ հիմա»։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Նախագահական որոշմագրով մը ելմտական նախարարութեան հրահանգուեցաւ գիւղացիներու յատկացուած ցպասներէն վերցնել 5000 Սիւրիական ոսկի առողջապահական առժամանակեայ սպասարկութիւններ կազմակերպելու համար պէտ եղած ժամանակը։

ԲՈՒՌՆ ՎԷՃ ՄԸ ԵՐԿՈՒՈՒ ԴԱՍԱՒՈՒԹԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Երէկ Արգարութեան Գալատին մէջ տեղի ունեցած է բուռն վէճ մը հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Այճրէս Թապէքի եւ ոճրագործ Աւետեան Սամի պէյ Սօլհի միջեւ։ Երկու դատաւորներ իրարու հասցէին այնքան ծանր խօսքեր ուղղած են որ հարկ եղած է ոսթիկանական միջամտութեան։

Այս վէճի պատճառը կալուածներու գայթաքոյութեան օուրջ տեղի ունեցած ճնշումներն են։ Սամի պէյի եղբայրը որ կալուածներու վարչութեան դատաւորներէն էր եւ այժմ բանը կը գծուի, ծանր նախատինքներու կենթարկուի Պ. Այճրէս Թապէքի կողմէ։ Սամի պէյ իմանալուն պէս կը դիմէ պ. Այճրէսին, սակայն այս վերջինը կուրացայ։ Ասոր վրայ կ'սկսի վէճը երկուքին միջեւ։

Սամի պէյ Սօլհ երեկոյեան կը դիմէ Հանրապետութեան Նախագահին եւ կը բողոքէ հարցաքննիչ դատաւորի վերաբերմունքին դէմ։ Կը վախցուի որ Սօլհ ընտանիքը գրգռուի այս դէպքին վրայ եւ ոգիի դպչիր պատահի։

ՈՒՐԱՆԱՑԻՆԵՐՈՒ ԵՐԵԿՈՅԹԸ

Այս երեկոյ. Ուրճայի Հայրենակցական Միութիւնը կը սարքէ երեկոյթ մը Հայ Բազոհականաց Տոյովասարանին մէջ։

Անխոհեր հայ հասարակութիւնը կը հրաւիրուի ներկայ գտնուիլ։

ՆԱԽԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Հալէպեն, Պ. Հրաչ Աբանասեան, Օր. Ալիս Ղազարեանի հետ իր ամուսնութեան առթիւ, փոխան հարսանեկան օաճառի, ղեռնելու նուիրատուութիւններ կրճհ.

Ս Դ.

1500 Հ. Մ. Ը. Մ.ի եւ Հալէպի այլ խումբերու ախոյանական մրցման առքիւ բաժակի

500 Մարմրիկեցի բուժարանին,

500 Պէյրութի Ձեմարանին,

500 Հանճնոյ Հայրկ. Մրուքեան ուսանողական Տօնին,

500 Հալէպի կաթոլիկ որբանոցամին։

ՆԱԽԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Տօքթ. Տիգրան Պէրպէրեան իր ամուսնութեան առթիւ 2000 Սր. Դ. կր նուիրէ Մարմրիկեցի Ազգային բուժարանին եւ կր խնդրէ իր բարեկամներէն որ փոխանակ օնորհաւորական հեռագիրներ դրկելու, ղեռագրի փոխարժէքը նուիրեն Մարմրիկեցի ազգ. բուժարանին։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

22 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Դ.
Օգիպտ. բդրադրմ.	437
Անգլիկ. »	426
Տօլար »	127.25
Թրքական »	59.50
Գաճ Սբբոման	140
Իթալական Լիր 100	650
Ցունական Տրախմի 100	70
Անգլ. ոսկի	609
Տրաճես. »	486
Օսմանե. »	549.50
Արծաթ մհճիս	22
Դրեսի Տօնս. Ա. Ֆր.	551
» » Բ. »	319
» » Գ. »	306

Սեպտեմբեան եզբարք Բիւ Տօս ԹէյէՏօճ՝ 6-19

չե՞նք կրնար գտնել։ Չե՞ս կրնար զիջանիլ որ քանի մը օրուան համար իմ իշխանութիւնս օրիորդին ձեռքը յանձնեմ, հաւատա որ օրինաւորապէս պիտի կարգադրէ գործերը եւ մեր չահերուն վնաս մը պիտի չըլլայ, եա ալ միւս կողմէ պիտի շահիմ։

— Կը յուսա՞ս, Պէաթրիս։

— Միայն թէ այս բանը քեզի անհաճոյ չթուի, չարուներեց ան անդիմադրելի ժպիտով մը, եթէ այս մասին ինծի չներես՝ յոգնութենէդ մեռնիլը նախամեծար կը համարեմ։

— Մի՛ չափազանցութիւն. սակայն Պէաթրիս, քանի որ բացարձակապէս կը պահանջես՝ պէտք է քու եւ ամենուն չարմար եղած կերպով գործերը կարգադրել։ Հիմայ Բարիզ պիտի գրեմ որ ինծի օգնական մը դրկեն, ատով օրիորդ Լուիզ գիշերնօրը հանգիստ պիտի կըրնայ ընել։

— Խիստ բարի էք, պարոն մարքիզ, ըսաւ դաստիարակուհին։

— Արդարութիւն է ըրածս, օրիորդ, մարդ ինչ որ կարող ընել՝ այն միայն կը պահանջեմ։ Զորս օրէն գիշերային նեղութենէդ ազատած պիտի ըլլաս. քանի որ մարքիզուհին այս գործերը քեզի ձգելու սաստիկ փափաք կը յայտնէ։

— Դոհ և երջանիկ եմ այսպիսի վստահութեան մը համար։

— Շնորհակալ եմ, սիրելի օրիորդ, դաստիարակուհիներուն մարգարիան ես դուն, առանց քեզի անկարելի պիտի ըլլար ինձ հիւրեր ընդունիլ, այժմ ամէն բանէ ազատ եմ։ Գիշեր բարի. կաղայեմ, սենեկապանուհիս հոս զրկելու չրոլրը ըրէ։

Երբ օրիորդ Բէրէն դուրս ելաւ՝ մարքիզուհին իր ամուսնոյն մօտեցաւ և ձեռքերը անոր ուսին վրայ դնելով՝

ուշադրութիւն կ'ընէր, երաժշտութիւնը ընկերութեան մէջ նորաձեւութիւն մը և չինծու կացութիւն մըն է, դաշնակի եղանակ մը զայն ածողէն զատ ուրիշ մը երբէք զբօսցուցած չէ։ Երբեմն երգի մը երկու տուները լսելու համար կը լռէին, բայց երրորդ տունին ցած ձայնով խօսակցութիւնը կ'սկսէր, և քիչ մը վերջ ոչ ոք հոգ կ'ընէր լռութիւն պահելու։

Ժամը տասնեմէկին սլարելու կ'սկսէին, որ մինչեւ առաւօտեան ժամը երկուքը կը տեւէր. յետոյ իւրաքանչիւր ոք աշտանակը ձեռքին՝ երգելով և ծիծաղելով ընդարձակ սանդուղներէն վեր կելնէին։ Այս չէն ու զուարթ թափօրը առաջին դահլիճին մէջ բաժնուելով՝ նրբաշաւիղներու մէջ կը ցրուէր, և իւրաքանչիւր ոք իր սենեակը կը մտնէր։ Ներշ գաստիարակուհին, օր. Լուիզ Բէրէն, երբ իր աշակերտուհին իրեն պէտք չունենար՝ այս բարձր ընկերութեան մէջ կը խառնուէր։ Ինքը և իր աշակերտուհին իրենց առանձին սենեակին մէջ կերակուրնին կուտէին, և Ֆլավի միայն անուշ ղէնի ժամանակ կ'իջներ սեղան գրէթէ մօրը պէս հագուած և ժապաւէններով զարդարուած Սեղանին չուրջ պտըտելով՝ չաքարեղէնի մը փոխարէն իր համբոյրները և նազանքները կը բաշխէր։ Մեծ սրահը մտնելու և մէկ կամ երկու ժամ խաղալու Թոլլ կուտային անոր, յետոյ օրիորդ Բէրէն ննջելու կը տանէր զինք, և երբ անկողինը մտնէր՝ սենեկապանուհին կը հակէր անոր վրայ և դաստիարակուհին դաշնակ նուագելու համար սրահը կը վերադառնար։ Իր պարտաւորութիւնն էր անվարձ եբաժիչներուն և սխալ երգողներուն ընկերակցիլ, սխալները ցուցընել և այդ ազնիւ ընկերութեան քմահաճոյքին ի՛մեմատ վալսեր, քատրիլներ և տեսակ տեսակ պար լուծ եղանակներ նուագել։

Տիկին Շուշանիկ ու ամուսինը դժգոհ էին իրենց հարևանից, որ շատ էր սիրում ծխել։ Ամեն անգամ, երբ նա ծխում էր, տիկին Շուշանիկը ասում էր ամուսնուն. «Ես չեմ կարող հանդուրժել, որ հարևանս ծխի։ Ես ատում եմ ծխելը։ Ես չեմ կարող հանդուրժել ծխի հոտը